

Antopäivä

Diaarinumero

1.11.2018

03099/17/1206

ASIA Valtionavustusta koskeva valitus

Valittaja Suojärven Pitäjäseura ry

Päätös, johon on haettu muutosta

Opetus- ja kulttuuriministeriö 31.10.2017 Dnro OKM/219/320/2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksellään 31.5.2017 diaarinumero 219/320/2017 hylännyt Suojärven Pitäjäseura ry:n (myöhemmin valittaja tai pitäjäseura) tekemän karjalan kielen elvytysohjelman käynnistämistä koskevan valtionavustushakemuksen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksellään 31.5.2017 diaarinumero 188/620/2017 myöntänyt Karjalan Kielen Seura ry:lle 100 000 euroa valtionavustusta karjalan kielen elvytysohjelman käynnistämiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt tutkimatta Suojärven Pitäjäseura ry:n tekemän oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin se on koskenut asiassa 188/620/2017 annettua päätöstä valtionavustuksen myöntämisestä Karjalan Kielen Seura ry:lle. Opetus- ja kulttuuriministeriö on hylännyt oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin se on koskenut ministeriön asiassa 219/320/2017 tekemää päätöstä, jolla on hylätty Suojärven Pitäjäseura ry:n tekemä avustushakemus.

Osoite

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Puhelin

029 56 42500

Faksi

029 56 42501

Sähköposti ja asiointipalvelu

ita-suomi.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös on kumottava kokonaan. Asia on käsiteltävä uudelleen ja valtionavustus on jaettava tasan kahden eri karjalaista kielimuotoa edustavan hakijan välillä.

Valituksenalaisen päätöksen esittelijä Maija Lummepero on ollut esteellinen esittelemään valittajan oikaisuvaatimukseen annettavan ratkaisun ja päätöksentekijä Riitta Kaivosoja on ollut esteellinen tekemään päätöksen oikaisuvaatimuksen johdosta, koska heillä on ollut ennakoasenne asiaan siitä syystä, että Lummepero on esitellyt ja Kaivosoja ratkaissut valittajan avustushakemuksen.

Ministeriöön oli saapunut määräaikaan mennessä kaksi hakuehdot täyttävää avustushakemusta. Kun ministeriö päätti jakaa koko avustussumman vain toiselle hakijalle eli Karjalan Kielen Seura ry:lle, päätös koskee toisen avustuksen hakijan eli valittajan etua. Valittaja on siten asianosainen ja sen oikaisuvaatimus olisi tullut tutkia myös siltä osin kuin se koskee Karjalan Kielen Seura ry:n avustuspäätöstä.

Julkisia avustuksia jaettaessa tulisi eri kieliyhteisöjen jäseniä kohdella tasa-arvoisesti. Suomessa väestörekisterijärjestelmään merkittävät kielivaihtoehdot perustuvat kansainväliseen SFS-ISO 639-3 standardiin, jonka mukaan karjala ja livvi eli aunuksenkarjala ovat eri kieliä. Valtionavustus on myönnetty kokonaan Karjalan Kielen Seuralle, joka edustaa livvin kieltä. Livvin kielen normittaminen on jo tehty Petroskoissa. Karjalan Kielen Seura ei ole karjalankielisten yhteisesti hyväksymä kattojärjestö, joka toimisi karjalan ja livvin kielten edunvalvojana Suomessa ja joka jakaisi saamiaan avustuksia eteenpäin muille toimijoille, toisin kuin saamelaiden Kielikaltio, joka on saamen kansan yhteinen elin saamen kieliä koskevissa asioissa.

Pitäjäseuran Karjalan kieliruadajat on ollut käynnistämässä karjalan elvytystä, jonka keskeisenä osana on kirjakielen normittaminen. Normitustyö sisältää kieliopin, sanakirjan ja aapisen. Normittaminen on kielen elvyttämisen ja edistämisen perusta. Karjalan kielen pikaisen normittamisen tarpeen tunnustaa myös Itä-Suomen yliopisto. Valittajan käynnistämä elvytyshanke on siis tärkeä myös yliopisto-opetuksen kannalta. Valtionavustus olisi pitänyt jakaa puoliksi kummallekin hakijalle.

Lausunto ja vastine

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut lausunnon valituksen johdosta.

Karjalan Kielen Seura ry:lle on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen ja lausunnon johdosta.

Valittaja on lähettänyt kolme valituksen täydennystä sekä antanut vastineen opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon johdosta. Vastineessa on esitetty muun ohessa, että professori Riho Grünthal, jolta opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt asiantuntijalausunnon hakemusten arviointia ja keskinäistä vertailua varten, on asiassa puolueellinen, ja hän suhtautuu erittäin kielteisesti valittajaan. Grünthal edustaa vanhentunutta näkemystä, jonka

mukaan karjala ja livvi ovat karjalan kielen murteita eivätkä itsenäisiä kieliä. Valituksen täydennyksen mukaan Grünthal on ollut lausunnonantajana esteellinen toiseen avustuksenhakijaan liittyvien kytkösten vuoksi. Vastineeseen ja täydennyksiin on liitetty muun muassa jäljennöksiä Karjala-lehdessä olleista kirjoituksista sekä opetusministeriölle vuonna 2004 annetuista karjalan kielen asemaa koskevista lausunnoista.

Valittajan vastine ja valituksen täydennykset on lähetetty tiedoksi opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hallinto-oikeuden pyynnöstä täydentänyt oikeudenkäyntiasiakirjoja Karjalan kielen elvytysohjelman käynnistämistä koskevan vuoden 2017 valtionavustuksen hakuilmoituksella. Täydennyksestä on ilmoitettu valittajalle.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Oikaisuvaatimuksen tutkimatta jättäminen Karjalan Kielen Seura ry:lle myönnetyn avustuksen osalta

Valtionavustuslain 34 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Hallintolain 49 b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan oikaisua saa vaatia se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut valituksenalaisessa päätöksessään, ettei valtionavustuksen myöntäminen Karjalan Kielen Seura ry:lle koske valittajan oikeutta, etua tai velvollisuutta, joten valittaja ei ole asiassa asianosainen ja sen oikaisuvaatimus on jätetty tutkimatta siltä osin kuin vaatimus on kohdistunut Karjalan Kielen Seura ry:n avustuspäätökseen.

Hallinto-oikeus toteaa, että karjalan kielen elvytysohjelmaan valtion talousarviossa myönnetyn 100 000 euron avustuksen myöntäminen Karjalan Kielen Seura ry:lle vaikuttaa valittajan etuun vain sillä tavoin, että valtion talousarviossa tarkoitukseen varattu määräraha on rajallinen. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kysymyksessä olevan valtionavustuksen myöntäminen on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnassa, hallinto-oikeus arvioi, ettei ministeriön päätös valtionavustuksen myöntämisestä Karjalan Kielen Seura ry:lle vaikuta valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun sillä tavoin välittömästi, että sillä olisi oikeus vaatia päätökseen oikaisua. Opetus- ja kulttuuriministeriön on tullut tähän nähden jättää valittajan oikaisuvaatimus tutkimatta Karjalan Kielen Seura ry:n avustuspäätökseen kohdistuvilta osin.

Esteellisyys ja asian selvittäminen

Valituksen mukaan valituksenalaisen päätöksen esittelijä ja ratkaisija ovat olleet esteellisiä käsittelemään oikaisuvaatimusta, koska heillä on ollut ennakkoasenne asiaan siitä syystä, että he ovat tehneet oikaisuvaatimuksen kohteena olleen valtionavustuspäätöksen.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Saman lain 28 §:n 1 momentissa on lueteltu virkamiehen esteellisyyserusteet. Momentin 7 kohdassa on niin sanottu yleislauseke, jonka mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Hallituksen esityksessä hallintolaiksi (HE 72/2002 vp) todetaan lakiehdotuksen 28 §:n yleislausekkeen perusteluissa, että lainkohdassa tarkoitettun syyn on oltava ulkopuolisen havaittavissa ja sen puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen tulee olla suunnilleen samanasteinen kuin erikseen määritellyissä esteellisyyserusteissa. Säännöksen perustelujen mukaan yleislausekkeen varaan jäisi kysymys esteellisyydestä oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyn on katsottu olevan muutoksenhausta erillistä viranomaisen itseoikaisua eli saman asian jatkokäsittelyä. Oikeuskäytännössä on lähdetty siitä, ettei virkamiehen osallistuminen asian aikaisempaan käsittelyyn sinällään johda esteellisyyteen oikaisuvaiheessa.

Hallinto-oikeus toteaa, että hallinnon sisäinen oikaisuvaatimusmenettely voidaan järjestää siten, että asianosaisella on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus päätöksen tehneelle viranomaiselle itselleen, jolloin kysymys on hallintomenettelyn jatkamisesta saman viranomaisen toimesta, eikä asian saattamisesta toisen päätöksentekijään nähden riippumattoman asteen käsiteltäväksi. Valtionavustuslain 34 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Hallintolain 49 d §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä sille viranomaiselle, joka on tehnyt päätöksen. Oikaisuvaatimusmenettely on näin ollen järjestetty laissa niin, että päätöksen tehnyt viranomainen itse ratkaisee oikaisuvaatimuksen eikä oikaisuvaatimusta käsittele erillinen riippumaton taho. Koska kysymyksessä oleva oikaisumenettely on nimenomaan säädetty järjestettäväksi siten, että päätöksen tehnyt viranomainen itse ratkaisee oikaisuvaatimuksen, ei esittelemästään tai ratkaisemastaan päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta käsittelevää virkamiestä voida pitää hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla esteellisenä pelkäästään itseoikaisumenettelyn luonteesta johtuvan asemansa vuoksi. Valituksessa ei ole esitetty eikä asiaa käsiteltäessä ole muutoinkaan ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella luottamus oikaisupäätöksen esitelleen tai sen ratkaiseen henkilön puolueettomuuteen olisi erityisestä syystä vaarantunut.

Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisussa KHO:2018:116, johon on viitattu valituksen täydennyksessä, on ollut kysymys hallinto-oikeuden esittelijän esteellisyydestä. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä on sovellettu tuomioistuimessa valitusasiaa käsittelevän henkilön esteellisyyteen oikeudenkäymiskaaren 13 luvun säännöksiä tuomarin esteellisyydestä, joten päätös ei anna aihetta arvioida kysymyksessä olevien ministeriössä hallintoasiaa käsittelevien hallintovirkamiesten esteellisyyttä toisin kuin edellä on esitetty.

Vastineen ja valituksen täydennyksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon antanut professori Rihó Grünthal on ollut esteellinen Karjalan Kielen Seura ry:een liittyvien yhteyksiensä vuoksi ja koska hän suhtautuu kielteisesti valittajaan ja on näistä syistä ollut puolueellinen asiassa.

Hallinto-oikeus toteaa ensin, että Grünthal ei ole osallistunut avustusasian käsittelyyn tai päätöksentekoon opetus- ja kulttuuriministeriössä, vaan hän on ainoastaan antanut ministeriön häneltä pyytämän lausunnon asiasta. Hallintolain 27 ja 28 pykälien esteellisyyssäännökset eivät näin ollen tule Grünthalin osalta sovellettaviksi. Lausunnon pyytäminen on liittynyt valtioneuvostuspäätösten valmisteluun opetus- ja kulttuuriministeriössä. Esittelymuistion mukaan Grünthalin lausunto, samoin kuin muut asiassa saadut lausunnot mukaan lukien valittajan ministeriölle toimittama dosentti Salmisen lausunto, on otettu huomioon avustuspäätöstä valmisteltaessa. Avustuspäätöksen tekeminen on kuulunut ministeriön toimivaltaan eikä se ole ollut sidottu Grünthalin lausunnossaan esittämiin kannanottoihin. Valitusasiakirjoista ei ole tullut esille sellaisia lausuntomenettelyyn liittyviä seikkoja, joiden johdosta opetus- ja kulttuuriministeriön avustuspäätöksen olisi katsottava perustuvan puutteelliseen tai virheelliseen selvitykseen.

Oikaisuvaatimuksen hylkääminen valittajan avustushakemuksen osalta

Sovellettavat säännökset

Valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

- 1) tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
- 2) valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
- 3) valtionavustuksen myöntäminen on pidettävä tarpeellisenä valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
- 4) valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Valtionavustuslain 9 §:n 1 momentin mukaan valtionavustusta haetaan kirjallisesti. Pykälän 2 momentin mukaan valtionapuviranomaisen tulee tiedottaa sopivalla tavalla mahdollisuudesta hakea valtionavustusta ja hakemis-

menettelystä sekä antaa tietoja valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja valtionavustuksen ehdoista, jollei tämä ole ilmeisen tarpeellonta.

Valtionavustuslain 37 §:n mukaan valtionapuviranomainen voi antaa tarkempia ohjeita teknisluonteisista yksityiskohdista, jotka koskevat valtionavustuksen hakemista, valtionavustuksen hakijan selvittämisvelvollisuutta, valtionavustuksen saajan kirjanpitovelvollisuutta, valtionavustuksen maksamista sekä valtionavustuksen käyttöä ja valvonnan toteuttamista.

Asiassa saatu selvitys

Valittaja on hakenut avustusta 100 000 euroa. Hakemuksen ja hankesuunnitelman mukaan elvytysohjelman tarkoituksena on karjalan eteläisten murteiden kehittämis- ja elvyttämistyö. Hankkeen kohderyhmä käsittää valittajayhdistyksen jäsenet ja jäsenten lähipiirin sekä Suistamo-seurojen jäsenet ja karjalan kielen yliopisto-opiskelijat. Tarvekuvauksen mukaan pitäjäseurassa toimivat henkilöt ja heidän perheenjäsenensä edustavat lähes yksinomaan karjalan kielen etelämurteita puhuvaa kieliyhteisöä. Suojärven Hyrsylän mutkan entiset asukkaat jälkeläisineen kuuluvat kuitenkin livvinkieliseen yhteisöön. Karjalan kieli on vakavasti uhanalainen kieli, joka ei enää juurikaan siirry puhuttuna kielenä sukupolvelta toiselle. Ilman määrätietoista elvytystoimia kieli katoaa Suomesta. Kieli ja kulttuuri kuuluvat yhteen ja keskeistä on yhteisön oman kielellisen identiteetin kunnioittaminen. Pitäjäseuran jäsenten identiteetti perustuu Suojärven ja sen lähialueiden ainutlaatuisen kulttuuriin, johon oma kieli on sidoksissa. Kieli elpyy, kun sitä puhutaan ja kirjoitetaan siinä muodossa, jonka puhujat tuntevat omaksi äidinkielekseen. Karjalan etelämurteet ovat osa itsenäistä karjalan kieltä. Yhteistyötahoja ei ole mainittu. Muina keskeisinä yhteistyökumppaneina on mainittu Suomessa toimivat suistamolaisseurat sekä Tverin valtiollinen yliopisto ja Tverin kulttuuriautonomia Venäjällä. Hankesuunnitelman mukaan toiminnan laatua ohjaa Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva kielitieteellinen ohjausryhmä.

Karjalan Kielen Seura ry on hakenut avustusta 100 000 euroa. Hakemuksen ja hankesuunnitelman mukaan elvytysohjelman tarkoituksena on karjalan kielen elvytysohjelman käynnistäminen. Hankesuunnitelmassa on esitetty kohderyhmän osalta, että hankkeen tulokset on tarkoitettu kaikkien suomalaisten hyödyksi. Erityisesti Karjalaisten Kotiseutu -hankkeella pyritään edistämään karjalaista kulttuuria Pohjois-Karjalassa. Matkailun edistämässä kohderyhmänä ovat kotimaiset ja ulkomaiset turistit sekä Pohjois-Karjalan maakunta. Lisäksi kohderyhmänä on Suomen karjalankieliset ja maahanmuuttajakarjalaiset, joiden asemaa pyritään edistämään muun muassa taiteen, koulutuksen ja kotoutuksen avulla. Tarvekuvauksen mukaan karjalan kieli ja kulttuuri ovat erittäin uhanalaisia Suomessa. Tämä on todettu Karjalan Kielen Seuran laatimassa elvytysohjelmassa. Myös Euroopan Neuvoston päätöslauselmassa ja UNESCO:n uhanalaisten kielten luettelossa mainitaan karjalan kielen uhanalaisuus. Eldia-hankkeen (European Language Diversity for All) raporteissa on todettu karjalan kielen uhanalainen asema ja pikaisen elvyttämisen tarve. Elvytysohjelmassa on kysymys karjalan kielen pelastamisesta. Yhteistyötahoista on todettu, että hanke on

Karjalan Kielen Seuran oma hanke, jossa on mukana seuran kaikki kahdeksan jäsenyhteisöä. Kaikkien muiden karjalaisyhteisöjen jäsenet ovat tervehdetyille. Seura ei maksa yhteistyökumppaneille mahdollisesta tehdystä työstä, vaan jokainen resurssoi oman panoksensa. Suunnitelmassa on lueteltu lukuisia määriä muita keskeisiä yhteistyökumppaneita kuten kuntia sekä liike-elämän, koulutuksen, taiteen ja tiedonvälityksen alalla toimivia tahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön 31.5.2017 valittajan avustushakemukseen antaman kielteisen päätöksen perustelujen mukaan hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu on perustunut kokonaisharkintaan, jossa on otettu huomioon määrärahan käyttötarkoitus, hakuilmoituksessa mainitut perusteet ja käytettävissä olevat määrärahat.

Avustuspäätösten esittelymuistion mukaan avustuksen tavoitteena on ollut käynnistää karjalan kielen elvytysohjelma, jonka avulla tuetaan karjalan kielen ja kulttuurin säilyttämistä ja käyttöä. Hakemusten arvioinnista on todettu, että määrärahasta voidaan myöntää harkinnanvaraisia avustuksia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon, kuinka hyvin hanke toteuttaa avustuksen tavoitetta, mikä on toiminnan vaikuttavuus, laatu ja taloudellisuus. Lisäksi arvioidaan, onko toiminta valtakunnallisesti tai muutoin kansallisesti merkittävää, mikä hakijan suhde on toimialan muuhun toimijakenttään ja kuinka kattavasti hakija edustaa kansallisesti toimialaansa ja edustaako hakija toimialaansa kansainvälisissä yhteyksissä. Muistion mukaan asiassa on pyydetty lausunnot opetus- ja kulttuuriministeriön yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osastolta (YVA), korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osastolta (KTPO) ja nuorisotyön ja -politiikan vastuualueelta (NV) sekä oikeusministeriöltä ja Helsingin yliopiston itämerensuomalaisten kielten professori Riho Grünthalilta. Lisäksi on otettu huomioon valittajan hakemukseensa liittämä Helsingin yliopiston etnolingvistiikan ja fennougriistiikan dosentin Tapani Salmisen lausunto Raja-Karjalan kielioloista ja niiden heijastumisesta nykypäivään.

Muistiossa on todettu, että Karjalan Kielen Seura ry:n hakemuksessa karjalan kielen elvytys koskee kaikkia Suomessa puhuttuja karjalan kielen muotoja. Suojärven Pitäjaseura ry:n hakemuksessa keskitytään karjalan kielen etelämurteiden elvyttämiseen. Karjalan Kielen seura ry:n kokonaisvaltaisempi lähestymistapa kielen elvyttämiseen sekä yhteistyökumppaneiden ja kohderyhmien laajempi kokonaisuus kunnissa sekä kolmannen sektorin ja liike-elämän piirissä antavat paremmat edellytykset elvytysohjelman käynnistämiseksi ja valtakunnalliselle toimeenpanolle. Muistiossa on esitetty, että elvytysohjelman laajuus ja sen käytännön toteutus puoltavat määrärahan osoittamista yhdelle hakijalle.

Valituksenalaisen oikaisupäätöksen perustelujen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö on tarkastellut avustushakemusten merkittävyyttä hakuilmoituksessa ilmoitettujen myöntöperusteiden pohjalta ja vertaillen hakemuksia keskenään. Ilmoitetut hakukohtaiset myöntöperusteet ovat ministeriön lausunnon mukaan olleet seuraavat. 1) Kuinka hyvin hanke toteuttaa avustuksen tavoitekohdassa mainittua tavoitetta, 2) Toiminnan vaikuttavuus eli hankkeen mallinnettavuus ja tulosten hyödynnettävyys hankkeen päätyttyä ja 3) Toiminnan laatu eli toimijoiden pätevyys, kokemus ja ammattitaito.

Lisäksi hakemuksia arvioitaessa on otettu huomioon, kuinka paljon ja millaista yhteistyötä hakija tekee elvytysohjelman toimeenpanossa eri toimijatahojen kanssa ja mikä hakijan suhde on toimialan muuhun toimijakenttään kansallisesti ja kansainvälisesti.

Valittajan hakemuksesta päätöksessä on todettu, että se vastaa lähtökohdiltaan vain osittain avustuksen tavoitekohdassa mainittua tavoitetta karjalan kielen elvytysohjelman käynnistämisestä, koska hanke on rajattu vain varsinaiskarjalan etelämurteiden elvyttämiseen ja sen kohderyhmä käsittää pelkästään tämän kielimuodon puhujat. Hakijan itsensä esittämät rajaukset vaikuttavat myös arvioon siitä, miten merkittävää sen toiminta on valtakunnallisesta näkökulmasta, kuinka paljon ja millaista yhteistyötä hakija tekee elvytysohjelman toimeenpanossa eri toimijoiden kanssa sekä kuinka kattavasti hakija edustaa kansallista toimialaansa. Elvytysohjelman sisällöllinen laajuus ja sen käytännön toteutus sekä käytettävissä olevan määrärahan suuruus puoltavat valtionavustuksen osoittamista yhdelle hakijalle. Päätöksen perustelujen mukaan valittajan hakemuksessaan esittämä hankesuunnitelma ei ole sellainen, että hakemus olisi tullut asettaa etusijalle toiseen hakemukseen nähden. Päätös on tehty kokonaisharkintana. Sen johdosta, että oikaisuvaatimuksen mukaan professori Grünthal on ollut esteellinen antamaan lausuntoa, koska hän on tehnyt yhteistyötä Karjalan Kielen Seuran johdon kanssa, perusteluissa on todettu, että kirjallisen lausunnon antamista ei ole oikeuskäytännössä pidetty sellaisena osallistumisena hallintoasian käsitteilyyn, että siihen sovellettaisiin hallintolaissa säädettyjä esteellisyyserusteita.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että valtion vuoden 2017 talousarvion momentilla 29.01.50, ”Eräät avustukset” on osoitettu 100 000 euron määräraha karjalan kielen elvytysohjelmaan. Talousarviotekstissä ei ole muita määräyksiä avustuksen käyttötarkoituksesta. Valtionavustuksen myöntäminen ja myöntämisen edellytysten yksityiskohtaisempi määrittäminen kuuluvat valtionapuviranomaisen eli opetus- ja kulttuuriministeriön toimivaltaan talousarvion pohjalta. Koska avustuksena jaettava rahamäärä on rajallinen ja myönnettävän määrän arviointi on valtionapuviranomaisen harkinnassa, avustuksesta päätettäessä korostuu avustuksen hakijoiden tasapuolisen kohtelun vaatimus. Tällaisessa tilanteessa käsittelyn tasapuolisuus edellyttää yleensä etukäteen laadittujen avustusperiaatteiden noudattamista yksittäistä avustushakemusta harkittaessa. Tässä tapauksessa opetus- ja kulttuuriministeriö on ilmoittanut hakukohtaiset myöntöperusteet avustusta koskevassa hakuilmoituksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnosta ilmenee, että ministeriö on arvioinut elvytysohjelman sisällöllinen laajuus ja sen käytännön toteutus sekä käytettävissä olevan määrärahan suuruus huomioon ottaen, että on ollut taroituksenmukaisinta käynnistää yksi karjalan kielen elvytysohjelma, joka on lähtökohdiltaan valtakunnallisesti ja kansallisesti merkittävä. Avustuksen myöntämistä koskeva harkinta on perustunut ensisijaisesti hakemuksiin sisältyvien hankesuunnitelmien arviointiin ja vertailuun. Karjalan Kielen Seura ry:n hakemuksessa karjalan kielen elvytys koskee kaikkia Suomessa

puhuttuja karjalan kielen muotoja. Valittajan hakemuksessa keskitytään karjalan kielen etelämurteiden elvyttämiseen ja sen kohderyhmä käsittää pelkästään tämän kielimuodon puhujat. Hankesuunnitelmien perusteella on arvioitu, että Karjalan Kielen seura ry:n hakemuksessa on kokonaisvaltaisempi lähestymistapa kielen elvyttämiseen ja siihen sisältyy yhteistyökumppaneiden ja kohderyhmien laajempi kokonaisuus kunnissa sekä kolmannen sektorin ja liike-elämän piirissä. Kokonaisharkinnan perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut, ettei valittajan esittämä hankesuunnitelma ollut sellainen, että sen hakemus olisi tullut asettaa etusijalle toiseen hakemukseen nähden.

Hallinto-oikeus arvioi, että valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä koskevan valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin, 9 §:n 1 ja 2 momenttien sekä 37 §:n säännökset ja kysymyksessä olevaa avustusta koskevassa hakuilmoituksessa mainitut avustuksen myöntöperusteet huomioon ottaen opetus- ja kulttuuriministeriö on voinut ottaa valituksenalaisessa päätöksessä mainitut seikat huomioon arvioidessaan avustuksen myöntämisen edellytyksiä. Avustushakemusten arviointi on perustunut etukäteen laadittujen avustuksen myöntämisperusteiden pohjalta tapahtuvaan kokonaisarviointiin. Asiassa ei ole ilmennyt, että opetus- ja kulttuuriministeriö olisi käyttänyt harkintavaltaansa väärin myöntäessään talousarviossa varatun avustussumman vain yhdelle hakijalle ja hylätessään valittajan avustushakemuksen ja valittajan oikaisuvaatimuksen valituksenalaisessa päätöksessä mainituilla perusteilla. Asiassa ei ole ilmennyt, että opetus- ja kulttuuriministeriö olisi avustus- ja oikaisupäätöksiä tehdessään kohdellut valittajaa vastoin tasapuolisen kohtelun periaatetta tai muutoinkaan käyttänyt harkintavaltaansa muuhun kuin mihin se on ollut lain mukaan käytettävissä. Hallinto-oikeuden arvion mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole ottanut päätöksissään kantaa karjalan kieltä tai kieliä tai kielimuotoja tai murteita koskeviin kielitieteellisiin kysymyksiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö on voinut hylätä valittajan oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin se on koskenut valittajan avustushakemuksen hylkäämistä.

Johtopäätös

Valituksenalainen päätös ei ole syntynyt esteellisyyden vuoksi tai asian puutteellisen tai virheellisen selvittämisen vuoksi virheellisessä järjestyksessä. Opetus- ja kulttuuriministeriön on tullut jättää valittajan oikaisuvaatimus tutkimatta siltä osin kuin vaatimus on koskenut Karjalan Kielen Seura ry:n avustuspäätöstä ja ministeriö on voinut hylätä oikaisuvaatimuksen siltä osin kuin se on koskenut valittajan saamaa kielteistä avustuspäätöstä. Opetus- ja kulttuuriministeriön valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut sekä
Hallintolainkäyttölaki 76 § 1 mom.

Muutoksenhaku

Valtionavustuslain 34 §:n 3 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.VL).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Ritva Schiestl.

Esittelijäjäsen Ritva Schiestl

Eeva-Leena Matinlassi
lainkäyttösiihteeri

Jakelu

Päätös Suojärven Pitäjäseura ry, saantitodistuksin

Oikeudenkäyntimaksu 250 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)

Jäljennös Opetus- ja kulttuuriministeriö

Karjalan Kielen Seura ry

VALITUSOSOITUS

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 3 momentin mukaan valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 4 momentin mukaan jos pääasiassa annetusta ratkaisusta valittaminen on kielletty tai valittamiseen tarvitaan valituslupa, vastaava rajoitus koskee myös valittamista pääasiaan liittyvästä ratkaisusta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Sähköisen asiointipalvelun kautta tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on asiointipalvelusta saadun viestin avaamispäivä. Milloin päätös on toimitettu tiedoksi postitse, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valitusasiakirjat liitteineen voi toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valitusasiakirjat voi toimittaa myös postitse, lähettämällä valituskirjelmän, telekopiona tai sähköpostilla. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- **postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa**
- päätös, johon haetaan muutosta
- **perusteet, joilla valituslupaa haetaan**
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka, jos valituksen on laatinut joku muu henkilö, on valituskirjelmässä mainittava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valituskirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

